

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра періодичної преси та медіаредагування

Силабус курсу

СОЦІАЛЬНІ НОРМИ ТА ЦІННОСТІ

Обсяг	3 кредити 90 год.
Семестр, рік навчання	8-й семестр 4-й рік навчання
Дні, час, місце	Французький бульвар 22-24, за розкладом.; он-лайн на платформі Zoom
Викладач	К. соціол.н, доц. Мосійчук Тамара Євгеніївна
Контактний телефон	0 97 2183627
E-mail	t.mosiichuk13.07@onu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра періодичної преси та медіаредагування
Консультації	Онлайн-консультації на платформі Zoom. Очні консультації: Французький бульвар 22-24, щотижнево за розкладом..
Комунікація	Здійснюється через очні зустрічі, месенджери та електронну пошту

АНОТАЦІЯ КУРСУ

<i>Предмет дисципліни</i>	Основні норми та цінності, які утворюються в усіх сферах життєдіяльності суспільства і діють як соціальні феномени, явища та процеси, зумовлені історичним часом, культурою та соціальною структурою суспільства; підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та прикладні проблеми суспільної та соціальної сфер у процесі навчання та у професійній діяльності.
<i>Місце дисципліни в освітній програмі:</i>	Дисципліна відноситься до вибіркового курсів. Пререквізити і постреквізити курсу: Історія України, Соціологія, Правознавство, Релігієзнавство, Філософія.
<i>Мета курсу.</i>	Метою вивчення дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичними знаннями про норми та цінності як соціальні процеси, зумовлені культурою суспільства, соціальною структурою суспільства та історичним часом: сформувати знання щодо сутності нормативного та ціннісного підходів до дійсності та їх специфіки в соціологічному пізнанні; сформувати знання щодо змін ціннісних систем; сформувати знання щодо ієрархії цінностей як динамічної структури; сформувати навички аналізу та діагностики стану ціннісної та нормативної систем
<i>Завдання дисципліни:</i>	сформувати фахове бачення соціальної реальності, що спонукатиме до виникнення інтересу до вивчення соціальних проблем на основі отриманих знань, умінь та навичок наукового аналізу функціонування суспільства;

	визначити місце нормотворчої діяльності серед інших явищ суспільного життя; - визначити поняття, принципи, функції, результати нормоутворення як виду соціальної діяльності суб'єктів у процесах взаємовідносин та взаємодії на певних відрізках історичного часу; - проаналізувати та дослідити моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку соціально-нормативної системи, її функціонування й обумовленість змін в історичному процесі; - використовувати навички урегулювання як власних дій, так і регулювання взаємодією з суб'єктами соціально-професійного впливу на основі знань соціально-нормативної системи, статусного репертуару та соціально-рольової поведінки у суспільній та професійній діяльності
Компетентності	ЗК 01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій ЗК 9. Здатність реалізовувати свої право і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського(вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. СК 1. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.
Очікувані результати	ПР 01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань ПР 03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами. ПР 04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел. ПР 08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ОПИС КУРСУ

Форми методи навчання	i Курс буде викладений у формі лекцій (8 год.) та практичних (28 год.) занять, організованих за допомогою наступних методів: У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються як загальнонавчальні, так і спеціальні методи: Словесні методи: лекція, дискусія, полеміка, бесіда; Наочні методи: презентація, ілюстрація, демонстрація; Методи виконання практичних завдань, спрямовані на формування навичок: конспектування, наратив; виконання логічно обумовлених завдань; Активні методи - «мозкова атака», рольові ігри, підготовка і здійснення виїздної роботи; Самостійна робота, з метою поглиблення знань та формування вмінь, включаючи роботу з статистичними даними, результатами соціологічних досліджень, оприлюднених у пресі.
------------------------------	--

	Центрами; виконанням практичних завдань: складання тематичного тезаурусу, свисловлення власного кута зору та власних думок із залученням категоріального презентацій.
Зміст навчальної дисципліни	Змістовий модуль 1. Нормативні системи як регулятори суспільних відносин. Тема 1. Нормативні системи як регулятори взаємодії. Змісти визначення поняття «норма» та нормативних систем. Соціальні та регулювання суспільних відносин. Соціальне регулювання суспільних відносин. встановлювання причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та (індивідуальне) та нормативне регулювання.. Тема 2. Норми та цінності як регулятори соціальної поведінки. Особливості поглядів І.Канта, Д.Мілля, Ф. Ніцше, А. Швейцера. Соціологія свідомість та її структура. Ціннісні засади раціоналізму, ригоризму та евдемонізму. взаємодія. Роль культури суспільства на формування соціальних норм. Культурні норми суспільства. Культурна статика, культурні універсалії, що характеризують спосіб життя. Тема 3. Спосіб життя, стиль життя та якість життя як умови формування норм. Вплив історичного часу на процеси творення віри, установлень, цінностей. Землеробів, робітників та дворян, містян та селян. Звичаї, традиції, обряди, церемонії культури: народна, елітарна, масова; субкультура, контркультура. Роль культурних норм. Тема 4. Соціалізація як процес засвоєння індивідом соціально - нормативних норм. Виховання як процес засвоєння культурних норм та правил етикету. На етапах, фази, етапи, агенти. Рольові репертуари та статусні набори як система функціональна. Змістовий модуль 2. Нормоутворення як процес урегулювання взаємодії. Тема 5. Соціальні норми як правила регламентації форм соціальної взаємодії. Соціальна політика країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному рівні. взаємодії Соціальні норми як форми фіксації суспільних відносин. Білатеральна залежності від природної нормативності та соціального нормування. Відображення норм. Тема 6. Механізми формування соціальних норм та їх класифікація. Вплив системи суспільних відносин на процеси формування соціальних норм; за змістом соціальних норм. Функції соціальної норми та характерні нормотворчості: гуманізм, демократизм, гласність, законність, науковість, систематичності. Нормотворчий процес. Правове регулювання нормотворчої діяльності. Тема 7. Соціально - нормативні взаємодії як процеси та механізми обміну. Суспільні та соціальні відносини: наукові категорії та їх характеристики. взаємодії, відношення. Соціальна дія та соціальні відносини в соціологічних координатах. дії. Місце потреб, інтересів та цінностей у системі суспільства, групової та міжгрупової. А.Маслоу та ін.) Є. Головаха, Ю. Пачковський, С.Оксамитна, Н. Коваліско й ін.. Тема 8. Процеси нормоутворення та правового регулювання суспільних відносин. Співвідношення юридичних норм з іншими видами соціальних норм. Відмінність нормоутворення від нормотворчості. Поняття та структура юридичної діяльності. Тема 9. Види поведінки: специфіка проявів. Основні соціологічні аспекти категорій соціології девіантної поведінки. Механізми девіації. Форма (джерело) права як спосіб зовнішнього прояву юридичних норм. вчинок та соціальне явище. Тема 10. Девіантність і делінквентність. Дослідження девіацій в українськими соціологічними центрами. Специфіка молодіжних девіацій. Основні тенденції та динаміка негативних проявів. Тема 11. Соціальний контроль та соціальні санкції. Типологія соціальних відхилень у залежності від норми, що порушується (правових, національних міжнародних масштабах.. Змістовий модуль 3. Історична ретроспектива та сучасні уявлення про...

	Тема 12. Соціальний інтерес та соціальна цінність. Соціальний інтерес як рушійна сила поведінки і діяльності будь-якої людини. Різноманіття інтересів та їх узгодження як завдання держави, політичних партій та громадських організацій. Взаємозв'язок понять "інтерес" і "цінність". Цінність в соціології як особливе соціальне явище, яке переноситься в світ речей, предметів і духовних явищ. Визначення соціальної цінності відповідності або невідповідності потребам суспільства, соціальних груп чи осіб. Тема 13. Види та характеристика цінностей. Суб'єкти та носії цінностей. Індивідуальні, групові або колективні цінності. Цінності груп людей, які мають певну значимість, згуртовуючи цю спільність. Виникнення цінностей та їх значимість для всіх людей (наприклад, любов, дружба). Встановлення певних типів соціальних і суспільних відносин відбувається на основі інтересу та зацікавленості між його суб'єктами). Тема 15. Соціальні відносини та обмін цінностями. Соціальна взаємодія як обмін. Ціннісний обмін в сфері управління. Цінності в соціальній груповій діяльності. Тема 16. Види цінностей та їх ієрархія. Сімейні цінності в сучасному світі. Цінності кар'єри та професійного зростання. Тема 17. Релігійні цінності. Особливості релігійних цінностей в сучасному світі. Світоглядні цінності християнства. Світоглядні цінності буддизму. Світоглядні цінності протестантизму. Тема 18. Механізми впливу соціальних норм та цінностей на особистісні цінності. Концепції регуляції соціальної поведінки та рівні соціальних настанов. Інституціоналізація. Нормотворча компетенція. Роль вивчення соціальних цінностей та норм та процесів соціалізації для фахівців журналістики. Інституціоналізація та суб'єкти нормотворчої діяльності.
Перелік рекомендованої літератури	Основна 1. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського Суду з прав людини». — 2006. — № 30. — Ст. 260. 2. Масюк О. П. Рефлексивні студії європейських ціннісних систем : навч. посіб. / О. П. Масюк. — Київ : Знання, 2019. — 304 с. 3. Настояща К.В. Обряд, ритуал, норма і правило: компаративний аналіз образів. — Київ : Знання, 2019 №3 (42) Соціологічні науки. - С.81-91. 4. Макарець Ю. Соціофілософська сутність норми як категорії стандартизації. — Київ : Вип 25, 2019. С.90-97 5. Підлісний М. М. Проблеми аксіології та шляхи їх вирішення. — Київ : Вип 25, 2019. С.90-97. http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi78/0057831.pdf. 6. Попова О.В. Нормотворчий процес та правозастосування: навчальний посібник. — Київ : Вип 25, 2019. С.90-97. 7. Суспільні цінності населення України в теоретичних і практичних вимірах. — Київ : Інститут суспільних наук НАН України, 2013. 336 с. 8. Українське суспільство та європейські цінності: звіт за результатами соціологічного дослідження. — Київ : Інститут суспільних наук НАН України, 2013. 44 с. 9. Щербак Ю. Е. Цінності об'єднаної Європи : монографія. Київ : Академія, 2013. 208 с. Додаткова 1. Бондаренко О.В. Ціннісні орієнтації української сім'ї / О.В. Бондаренко. — Київ : Вип 25, 2019. С.90-97.

	4. Євдотюк А.В. Аксіологічні засади сучасної системи освіти Ук http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=U_2014_2_5.pdf. 5. Рудяков П.М. Мова як цінність у теорії та на практиці /П.М. Рудяков// Наук 2011. – Вип. 4. – С. 55-65. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_20. Інформаційні ресурси Сайти журналів Соціологія: теорія, методи, маркетинг – http://ecsocman.hse.ru/soc-ua/volumes.htm Український соціологічний журнал – http://www.nbuv.gov.ua/PORTAL/soc_gum/U Сайти соціологічних співтовариств та науково-дослідних організацій Інститут соціології НАН України – http://www.i-soc.kiev.ua Інститут демографії і соціальних досліджень НАН України – http://www.idss.org.ua Всеукраїнська громадська організація. Соціологічна асоціація України – http://www
--	--

ОЦІНЮВАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться з метою визначення рівня підготовленості студента з певних тем, розділів робочої навчальної програми, якості виконання конкретних завдань та здійснюється впродовж семестру під час проведення аудиторних занять (лекції, практичні заняття) та при виконанні самостійної роботи.

Об'єктом поточного оцінювання є:

- програмний матеріал, який викладається на лекціях;
- питання і проблеми, що обговорюються та відпрацьовуються на практичних заняттях;

- програмний матеріал для самостійного вивчення, який передбачений робочою програмою та включає індивідуальні завдання: реферати, презентації, практичне завдання, тематичний тезаурус.

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється за результатами роботи здобувача впродовж усього семестру. Підсумкова оцінка визначається як проста сума балів за результатами поточного контролю за 100-бальною шкалою.

Здобувач одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Оцінювання знань (розподіл балів) здобувачів

Метод	Форма	Бали	Максимум
Усний контроль	Зворотній зв'язок під час лекцій	1 бал за 1 тему - 4 бали	4
Практичний контроль	Робота на семінарах	Кожна тема – 4 балів	56
Есе	Письмова робота,	10 балів	10
Наратив, доповідь	Письмова робота, Виступ	10 балів	10
Реферат	Письмова робота	5балів	5
Індивідуальне самостійне завдання	Презентація	10 балів	10

Підсумковий контроль	(іспит)	40 балів	100
----------------------	---------	----------	-----

(якщо здобувач набирає більше 100 балів, підсумкова оцінка виставляється в 100 балів)

Самостійна робота здобувачів.

форми	методи контролю	строки задачі завдань
Підготовка презентації	<u>Презентація</u>	<i>Студент обирає форму самостійної роботи. Тему та строк виконання обговорює з викладачем.</i>
Складання реферату	<u>Реферат</u>	
Наратив	<u>Виступ</u>	
Тезаурус	<u>Тезаурус</u>	
Доповідь	<u>Виступ</u>	

Критерії оцінювання самостійної роботи

Вид	Максимум балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Презентація	10	Здатність здобувача презентувати доповідь відповідно теми, гіпотез, проблемних питань, змісту, логіки викладу навчального матеріалу та супроводити її оригінальними власними прикладами, способами доведення
Реферат	5	Здатність здобувача здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела; продемонструвати дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української літературної мови
Тези	5	Здатність здійснювати логічний виклад теоретичного матеріалу, узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу, вміння цитування й посилань на джерела.
Доповідь	5	Вміння здобувача вищої освіти висловлювати свою думку відповідно змісту навчального матеріалу, виступати публічно, аргументувати, критично оцінювати результати досліджень.
Наратив	10	Здатність здобувача здійснювати аналіз та узагальнення на основі опрацювання статистичних даних та результатів соціологічних досліджень, теоретичного матеріалу; вміння студента працювати із статистичними даними (їх тлумаченням, роз'ясненням, коментарями).
Тезаурус	5	Вміння студента працювати із спеціальною термінологією (її тлумаченням, роз'ясненням, коментарями).
Моніторинг, аналіз статистичних даних	5	Самостійність та змістовність виконання практичного завдання, його відповідність поставленим цілям.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо	Роботи, виконання і здача яких здійснюється з порушенням
----------------------	--

дедлайнів та перескладання	термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання іспиту із дозволу деканату за наявності поважних причин або за письмовою заявою (апеляцією) здобувача до декана.
Політика щодо академічної доброчесності:	Здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначає Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І.Мечникова http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf . У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.
Політика відвідування та запізнень:	Відвідування практичних занять є обов'язковим компонентом оцінювання, що передбачає нарахування балів. За об'єктивних причин (напр., воєнний стан, епідемії, хвороба здобувача, стажування за академічною мобільністю та ін.) навчання може відбуватись дистанційно в он-лайн формі за графіком, погодженим із викладачем.
Мобільні пристрої	Дозволяється використання мобільних пристроїв на практичних заняттях за необхідності групової роботи у спеціальних Додатках.
Поведінка в аудиторії:	Всі здобувачі беруть активну участь у всіх заняттях: опитуваннях, дискусіях, під час практичних занять. Виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми. Всі здобувачі повинні дотримуватимуться правил поведінки в аудиторії на засадах партнерських стосунків, взаємоповаги, взаємопідтримки та взаємодопомоги.